

11. Raamattuluento: Viimeiset ohjeet

Rukous/Tervetuloa

Tämä luento rakentuu 4. Mooseksen kirjan lopun ja 5. Mooseksen kirjan alkulukuihin, eli (4. Moos. 34:16 - 5. Moos. 34:1).

Mihin on ehditty?

Tällä ja seuraavalla luennolla viivymme vielä tovin autiomaassa ennen kuin Kanaanin maan valloitus voi alkaa. Mooseksenkin pitää kuolla. Mutta nyt on Jumalan kansa jo Luvatun maan porteilla. Pitkä matka on takana. Nyt saadaan viimeisiä ohjeita ennen maan valloitusta. Käymme tällä luennolla läpi suurpiirteisesti näitä ohjeita, samoin läpikäydään uusia lakeja ja määräyksiä. Mooseksella on puheenvuoro vielä kahden luennon ajan. Tämän ja seuraavan luennon aihepiiri on niin valtava, että on vaikeaa rakentaa siitä mielekästä uutta kokonaisuutta. Jumalan antamat lakiohjeet eivät jätä mitään sattuman varaan, joten asiasisällöt on käytävä tässä läpi aivan kuin ohimennen, muuten luentojen vaatima aika kasvaisi moniin tunteihin. Luentojen päätarkoitus on kuitenkin historiallisten tapahtumien lisäksi johtaa kuulijoita ja lukijoita peruskysymysten äärelle. Pelkkä historiallinen kuvaus ei hyödytä hengellisesti ketään. Tältä pohjalta jatkamme.

Maan jakajiksi asetetut miehet

Herra puhui Moosekselle moninaisesti ja monella tavoin antaen ohjeita. Neljäntenäkymmenentenä vuotena, yhdennessätoista kuussa, sen ensimmäisenä päivänä Mooses puhui Israelille Jordanin Aromassa. Ensimmäiset ohjeet liittyivät maan jakamiseen. Ensin määrättiin oikeat miehet jakotehtäviin. Valituiksi tuli Herran käskystä pappi Eleasar ja Joosua. Sitten Jumala oli valinnut päämiehen kustakin sukukunnasta. He ynnä Eleasar ja Joosua tulisivat jakamaan israelilaisille Kanaanin maan.

Leeviläisten kaupungit

Leeviläiset tarvitsivat omat kaupunkinsa, koska heillä ei ollut omaa maa-alueita. Herra puhui Moosekselle: ”*Käske israelilaisia antamaan omistamistaan perintöosista leeviläisille kaupunkia heidän asuaksensa ja antamaan leeviläisille myöskin laidunmaata näiden kaupunkien ympäriltä... Näistä kaupungeista oli oltava kuusi turvakaupunkia. Lisäksi oli annettava neljäkymmentä kaksi (muuta) kaupunkia.*”

Turvakaupungit

Herra puhui sitten taas Moosekselle: ”*Puhu israelilaisille ja sano heille: Kun te olette menneet Jordanin yli Kanaanin maahan, niin valitkaa itsellenne kaupunkia turvakaupungeiksenne. Niihin paetkoon tappaja, joka tapaturmaisesti on jonkun surmannut. Ja nämä kaupungit olkoot teillä turvapaikkoina verenkostajalta, niin ettei tappajan tarvitse kuolla, ennenkuin hän on ollut seurakunnan tuomittavana.*”

Siinä oli pääperiaate turvakaupungeista. Turvakaupungit antoivat lujan turvan rikoksen tehneelle, jonka asiaa ei ollut vielä viety tuomarien ratkaistavaksi, tai sellaiselle ihmiselle, joka oli tahattomasti aiheuttanut onnettomuuden. Kaupunkeja tarvittiin erityisesti itämaisten kansojen verikoston tähden. Tämä laki ”Silmä silmästä, hammas hampaasta” on voimassa nykyisinkin monilla idän kansoilla. Jeesus sen sijaan sanoo: ” *Teille on opetettu: 'Silmä silmästä, hammas hampaasta.' Mutta minä sanon teille: älkää tehkö pahalle vastarintaa. Jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle vasenkin. Jos joku yrittää oikeutta käymällä viedä sinulta paidan, anna hänelle viittasikin. Jos joku vaatii sinut mukaansa virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi. Anna sille, joka sinulta pyytää, äläkä käännä selkäsi sille, joka haluaa lainata sinulta. 'Teille on opetettu: 'Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihamiestäsi.' Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihamiestäsi ja rukoukkaa vainoojienne puolesta, jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia. ' ” (Matt. 5:38–45).*

Tyttärien perintöosuutta koskevia säännöksiä

Sitten Herra antoi ohjeita, miten Israelin tyttärille tuli huolehtia heidän perintöosistaan. Nämä olivat niitä käskyjä ja säädöksiä, jotka Herra Mooseksen kautta antoi israelilaisille Mooabin arolla Jordannin rannalla, Jerikon kohdalla.

Viides Mooseksen kirja

Deuteronomium (toinen laki, jäljennös)

Mooseksen ensimmäinen puhe 1:1–4:43

Mooses muistuttaa Jumalan lupauksesta

Mooses puhui kaiken sen, mitä Herra oli käskenyt hänen heille puhua ja muistuttaa kaikista Jumalan lupauksista. Herra oli käskenyt aikoinaan: ”*Lähtekää liikkeelle ja menkää amorilaisten vuoristoon ja kaikkien heidän naapuriensa tykö Aromaahan, Vuoristoon, Alankomaahan, Etelämaahan ja Merenrannikolle, kanaanilaisten maahan ja Libanoniin, aina suureen virtaan, Eufrat-virtaan, saakka. Katso, minä annan maan teidän valtaanne; menkää ja ottakaa omaksenne se maa, jonka Herra teidän isillenne, Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille, vannottulla valalla on luvannut antaa heille ja heidän jälkeläisillensä. ' ”*

Mooses muistutti kansalle ajasta jolloin hän oli sanonut: ” *'Minä en jaksa yksin kantaa teitä. Herra, teidän Jumalanne, on antanut teidän lisääntyä, ja katso, teidän lukunne on tänä päivänä niinkuin taivaan tähtien. Lisätköön Herra, teidän isienne Jumala, teitä vielä tuhatkertaisesti ja siunatkoon teitä, niinkuin hän on teille puhunut. Mutta kuinka minä voin yksin kantaa sitä kuormaa ja taakkaa, joka minulla on teistä ja teidän riitelemisistänne? Tuokaa tänne viisaita, ymmärtäväisiä ja tunnettuja miehiä jokaisesta sukukunnastanne, niin minä asetan heidät teidän päämiehiksenne. ' Ja silloin minä annoin teille käskyt kaikesta, mitä teidän oli tehtävä. ' ”*

Sitten Mooses kuvasi aikaa jolloin lähdettiin liikkeelle Hoorebilta, lain vuorelta ja hän sanoi: ” *'Sittem kuljettiin suuren ja peljättävän erämaan kautta, amorilaisten vuoriston tietä, niinkuin Herra, meidän Jumalamme, oli käskenyt meitä, ja niin tulimme Kaades-Barneaan. ' ”*

Mooses piti pitkän, itse asiassa kaksi pitkää puhetta kansalle, joissa hän kertasi neljäkymmenen vuoden tapahtumia. Hän palautti mieliin tässä Kaades-Barnean tapahtumat.

Paikkahan on lähellä Egyptin rajapuroa, lähellä filistealaisten aluetta. Välimeren rannalle lienee matkaa noin sata kilometriä, ja ollaan melko lähellä Kanaanin maata. Sieltä lähetettiin vakoojia Kanaanin maahan. Vakoojat lähtivät tuolloin ja nousivat vuoristoon ja he tulivat Rypälelaaksoon ja vakoilivat maata. He ottivat sieltä mukaansa maan satoa ja hedelmiä. Kun vakoojat kertoivat myös maassa asuvista kansoista ja heidän voimastaan, kansa alkoi napista ja pelätä Kanaanissa asuvia

kansoja, vaikka Herra oli luvannut uudelleen ja uudelleen hävittää nuo kansat Israelin edestä. Kansa ei tahtonutkaan mennä sinne, vaan he niskoittelivat taas Herraa, heidän Jumalaansa, vastaan. Epäuskossaan koko kansa napisi ja kieltäytyi menemästä Herran lupaamaan maahan. He eivät kerta kaikkiaan uskoneet Herraan, Jumalaan, vaikka hän kävi heidän edellään katsoakseen heille leiripaikat: yöllä tulessa, valaistakseen teille tien, jota teidän oli kuljettava, ja päivällä pilvessä.

Kun tuolloin Herra kuuli kansan puheet, hän vihastui ja vannoi, ettei totisesti kukaan tuosta pahasta sukupolvesta saa nähdä sitä hyvää maata, jonka hän valalla vannonen oli luvannut antaa isille. Vain Kaaleb ja Joosua tulisivat pääsemään sinne. Näistä menneistä päivistä Mooses muistutti ja jatkoi kertomusta tapahtuneista edelleen.

Kun kansa ei ollut aikoinaan valmis menemään Kanaanin maalle, palattiin Kaades-Barneasta takaisin ja käännyttiin ja lähdettiin liikkeelle erämaahan, Kaislameren tietä, niin kuin Herra oli Moosekselle ennalta puhunut. Kansa kierteli kauan aikaa Seirin vuoristossa. Tämä Seirin vuoristo on suuren hautavajoaman itäpuolella. Herra puhui Moosekselle suunnilleen näin: Te olette jo aivan tarpeeksi kauan kierrelleet tässä vuoristossa, sen tähden kääntykää nyt pohjoista kohti. Hän käski sanoa kansalle suunnilleen näin: Te kuljette sitten Seirissä asuvien veljienne, Eesaun jälkeläisten, alueen kautta. He pelkäävät teitä, mutta älkää silti ryhtykö taisteluun heidän kanssaan, sillä minä en anna teille heidän maataan, koska olen antanut sen jo Eesaun omaksi. Ostakaa rahalla heiltä ruokaa, vesikin hankkikaa rahalla. Herra, Jumalasi, on siunannut sinua kaikissa kättesi töissä. Hän on huolehtinut täydellisesti sinusta vaelluksesi aikana suuressa erämaassa. Neljäkymmentä vuotta on Herra, sinun Jumalasi, ollut kanssasi. Niinpä me sitten lähdimme pois Eesaun jälkeläisten, luota, poiketen Aromaan tieltä, joka tulee Eelatista ja Esjon-Geberistä. Me käännyimme takaisin ja lähdimme kulkemaan Mooabin erämaan tietä. Herra ei luvannut käydä heidänkään kanssa taisteluun, sillä Herra oli antanut Aarin Lootin jälkeläisten omaksi. Oli kuljettava Seredin puron poikki. Puro laskee Kuolleeseen mereen. Aika, joka kului vaellukseen Kaades-Barneasta Seredin puron yli, oli kolmekymmentä kahdeksan vuotta. Silloin oli hävinnyt kokonaan se sukupolvi, joka lähti Egyptistä, niin kuin Herra oli heille vannonut. Herra sanoi, ettemme saa käydä moabilaisten kimppuun, sillä hän oli antanut sen vastaavasti Lootin jälkeläisten omaksi.

24. Kuningas Siihonin kukistaminen

Mooses jatkaa muistelustaan.

Sitten saimme käskyn lähteä liikkeelle ja kulkea Arnon-joen yli. Se laskee myös Suola-, eli Kuolleeseen mereen. Herra lupasi antaa siellä israelilaisille amorilaisen Siihonin, Hesbonin kuninkaan, ja hänen maansa. Siihon, Hesbonin kuningas, ei tahtonut kuitenkaan antaa kulkea maansa kautta, sillä Herra paadutti hänen mielensä, antaakseen hänet käsiimme. Me valloitimme silloin kaikki hänen kaupunkinsa ja vihimme tuhon omiksi jokaisessa kaupungissa miehet, naiset ja lapset, päästämättä pakoon ainoatakaan. Ainoastaan karjan me ryöstimme itsellemme ja saaliin valloittamistamme kaupungeista. Ainoastaan ammonilaisten maahan emme saaneet astua. Näin me teimme.

Kuningas Oogin kukistaminen

Kulkiessamme Baasanin tietä lähti Oog, Baasanin kuningas taistelemaan meitä vastaan. Herra sanoi, ettei tule pelätä häntä. Hän käski tehdä hänelle niinkuin oli tehty Siihonille, amorilaisten kuninkaalle. Herra antoi meidän käsiimme myöskin Oogin, Baasanin kuninkaan. Valloitimme silloin kaikki hänen omansa. Vihimme ne tuhon omiksi, niinkuin olimme tehneet Siihonille, Hesbonin kuninkaalle; me vihimme tuhon omiksi jokaisessa kaupungissa miehet, naiset ja lapset. Kaiken karjan ynnä saaliin kaupungeista me ryöstimme itsellemme.

Valloitetun alueen jako

Me otimme omaksemme maat Arnon-joesta aina Hermonin vuoreen asti. Tästä maasta annoin osan siitä ruubenilaisille ja gaadilaisille. Loput Gileadista ja koko Baasanin valtakunnan minä annoin toiselle puolelle Manassen sukukuntaa. Maakirille minä annoin Gileadin. Ja ruubenilaisille ja gaadi-

laisille minä annoin maan Gileadista aina Arnon-jokeen saakka, joka on ammonilaisten rajana. Niin myös Aromaani, Jordan rajana, Kinneretistä aina Aromaani mereen, Suolamereen, saakka. Herra käski Joosuaa ja sanoi: ” *Sinä olet omin silmin nähnyt kaiken, mitä Herra, teidän Jumalanne, on tehnyt näille kahdelle kuninkaalle. Samalla tavalla Herra on tekevä kaikille valtakunnille, joihin sinä menet. Älkää pelätkö heitä. Herra, teidän Jumalanne, sotii itse teidän puolestanne.* ”

Herra kieltää Moosekselta pääsyn Luvattuun maahan

Mooses kertoo: Minä anoin Herralta armoa sanoen: ” *Herra, Herra, sinä olet alkanut näyttää palvelijallesi valtasuuruuttasi ja väkevää kättäsi; sillä kuka on se jumala taivaassa tai maassa, joka voi tehdä sellaisia töitä ja niin voimallisia tekoja kuin sinä? Niin salli minun nyt mennä katsomaan sitä hyvää maata, joka on tuolla puolella Jordanin, tuota ihanaa vuoristoa ja Libanonian.* ” Mutta Herra oli julmistunut minuun teidän tähtenne eikä kuullut minua, vaan sanoi minulle: *’Riittää! Älä puhu minulle enempää tästä asiasta. Nouse Pisgan huipulle ja kohota katseesi länteen ja pohjoiseen, etelään ja itään ja katsele silmilläsi; sillä tämän Jordanin yli sinä et mene. Ja anna määräyksiä Joosualle, vahvista ja rohkaise häntä. Sillä hän menee sinne tämän kansan edellä, ja hän jakaa heille perinnöksi sen maan, jonka sinä näet.* ’ Ja me jäimme laaksoon, vastapäätä Beet-Peorian.”

Jumalan laki, Israelin kallein omaisuus

Sitten Herra puhui kansalle muistuttaen sitä, että he noudattaisivat kaikkia niitä käskyjä ja säädöksiä, jotka minä teille opetan. Sitten seuraa pitkä opetus- ja muistutusjakso, jossa kansa saa lisää ohjeita Herralta.

Jumala muistuttaa sitten, että Israelin kansalla on erityisasema Herran edessä.

Jordanin itäpuoliset turvakaupungit

Mooses erotti kolme kaupunkia Jordanin takaa, auringon nousun puolelta, että niihin voisi paeta tappaja, joka on tappanut jonkun toisen tahtomattaan ja häntä ennestään vihaamatta. Tällaisessa kaupungissa hän saisi elää. Kaupunkeja olivat: ruubenilaisille Beser erämaassa, ylätasangolla; gaadilaisille Raamot Gileadissa ja manasselaisille Goolan Baasanissa.

Mooseksen toinen puhe 4:44–11:32

Mooses jakoi vielä uusia käskyjä ja tarkennuksia ennen annettuihin käskyihin. Voidaan siis sanoa, ettei niin sanottuja porsaan reikiä jäänyt lain suhteen. Emme ryhdy tuota kaikkea todellakaan kertaamaan ja läpikäymään. Ne lait kuuluivat ennen kaikkea israelilaisille. Tärkein käsky oli silloin ja on nyt:

Tärkein käsky: rakasta Herraa!

”...*Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi. Nämä sanat, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, painukoot sydämeesi. Ja teroita niitä lastesi mieleen ja puhu niistä kotona istuessasi ja tietä käydessäsi, maata pannessasi ja ylös noustessasi. Ja sido ne merkiksi käteesi, ja ne olkoot muistolauseena sinun otsallasi. Ja kirjoita ne talosi pihimpieliin ja portteihisi.*”

Israel, Jumalan valitsema kansa

Mooses muistutti vielä: ”*Ei Herra sentähden ole mielistynyt teihin ja valinnut teitä, että olisitte lukuisimmat kaikkia muita kansoja, sillä tähän olette kaikkia muita kansoja vähälukuisemmat, vaan sen tähden, että Herra rakasti teitä ja tahtoi pitää valan, jonka hän oli vannonut teidän isillenne; niin Herra vei teidät pois väkevällä kädellä ja vapahti sinut orjuuden pesästä, faraon, Egyptin kuninkaan, käsistä. Ja tiedä siis, että Herra, sinun Jumalasi, on Jumala, uskollinen Jumala, joka pitää liiton ja on laupias tuhansiin polviin asti niille, jotka häntä rakastavat ja pitävät hänen käskynsä, mutta kostaa sille, joka häntä vihaa, ja hukuttaa hänet. Hän ei vitkastele, vaan kostaa sille, joka*

häntä vihaa. Noudata siis niitä käskyjä, säädöksiä ja oikeuksia, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, ja pidä ne."

Jumala kasvattaa Israelia kuin lastaan

Mooses muistutti, mitä Herra oli tehnyt: *"Hän nöyryytti sinua ja antoi sinun nähdä nälkää, ja hän antoi sinulle mannaa syödä, jota et ennen tuntenut ja jota eivät isäsiikään tunteneet, opettaaksensa sinut ymmärtämään, että ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan että hän elää jokaisesta sanasta, joka Herran suusta lähtee. Sinun vaatteesi eivät kuluneet yltäsi, eivätkä sinun jalkasi ajettuneet näinä neljänäkymmenenä vuotena. Tiedä siis sydämessäsi, että Herra, sinun Jumalasi, kasvattaa sinua, niinkuin isä kasvattaa poikaansa. Ja noudata Herran, sinun Jumalasi, käskyjä, vaella hänen teitönsä ja pelkää häntä."*

Luvatun maan rikkaudet ja vaarat

Vielä saatiin uusi varoitus: *"Älä ajattele sydämässäsi: 'Oma voimani ja oman käteni väkevyys on hankkinut minulle tämän rikkauden', vaan muista, että Herra, sinun Jumalasi, antaa sinulle voiman hankkia rikkautta pitääkseen liittonsa, jonka hän valalla vannonen teki sinun isiesi kanssa, niinkuin tähän päivään saakka on tapahtunut. Mutta jos sinä unhotat Herran, sinun Jumalasi, ja seuraat muita jumalia, palvelet niitä ja kumarrat niitä, niin minä vakuutan teille tänä päivänä, että te peräti hukutte. Niinkuin ne kansat, jotka Herra hukuttaa teidän tieltänne, niin tekin hukutte, kun ette kuulleet Herraa, teidän Jumalaanne."*

Luvattu maa, Jumalan lahja

"Et sinä vanhurskautesi ja oikeamielisyytesi tähden pääse ottamaan heidän maatansa omaksesi, vaan näiden kansojen jumalattomuuden tähden Herra, sinun Jumalasi, karkoittaa heidät sinun tieltäsi ja täyttääksensä, mitä Herra valalla vannonen on luvannut sinun isillesi, Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille. Tiedä siis, ettei Herra, sinun Jumalasi, sinun vanhurskautesi tähden anna sinulle tätä hyvää maata omaksesi; sillä sinä olet niskurikansa."

Mooses muistuttaa kansaa sen tottelemattomuudesta

Mooses rukoili: *"Muista palvelijoitasi Aabrahamia, Iisakia ja Jaakobia, älä katso tämän kansan uppiniskaisuutta, jumalattomuutta ja syntiä, ettei sanottaisi siinä maassa, josta sinä veit meidät pois: 'Koska Herra ei kyennyt viemään heitä siihen maahan, jonka hän oli heille luvannut, ja koska hän vihasi heitä, vei hän heidät täältä pois surmatakseen heidät erämaassa.' Ovathan he sinun kansasi ja perintöosasi, jonka sinä veit sieltä pois suurella voimallasi ja ojennetulla käsivarrellasi."*

Jumala vaatii kuuliaisuutta

Ja vielä eräs ohje: *"Herraa, sinun Jumalaasi, pelkää, häntä palvele, hänessä riipu kiinni ja vanno hänen nimeensä. Hän on sinun ylistyksesi, ja hän on sinun Jumalasi, joka on tehnyt sinulle ne suuret ja peljättävät teot, jotka sinun silmäsi ovat nähneet. Seitsemänkymmentä henkeä oli sinun isiesi joukkoa, kun he menivät Egyptiin, mutta nyt Herra, sinun Jumalasi, on tehnyt sinun lukusi paljoksi niinkuin taivaan tähdet."*

Tämän jälkeen Israel sai Moosekselta uusia ja uusia käskyjä ja lakeja niin runsaasti, että hänen on täytynyt lukea niitä kansalle päiväkaudet. Niitä ei ole mahdollista, niin kuin on usein jo aiemmin todettu, tässä edes yrittää läpikäydä. Ne vaatisivat usean luennon pitämistä. Myös tässä on kysymyksessä lakeja, joita kukaan ei kyennyt noudattamaan eikä tule kykenemään. Siitäkään huolimatta, että niiden noudattaminen toisi onnen ja siunauksen, kukaan ei niistä selviä hengissä. Tekstiversiossa on noiden lakien otsikot esillä, tässä en niitä lue. Kuka vain haluaa, voi ne lukea ja niitä noudattaa. En suosittelen sille, jos tahtoo elää. Ne tappavat.

Luennon lopussa on satelliittikartta ao. alueesta. Se on kuvattu siis lähes neljä tuhatta vuotta myöhemmin. Karttaan on lisätty muutamia paikannimiä ja lävähdyspaikkoja.

Otsikkoja (joita emme käy läpi):

Mooses muistuttaa kansaa Jumalan suurista teoista; Israelin tulevaisuus Luvatussa maassa; Jumalan lain määräykset ja säädökset; Oikea jumalanpalveluspaikka; Kansaa varoitetaan pakanallisista palvontamenoista; Epäjumalien suosijoita ei tule suvaita; Kielletyt surumerkit; Laki kymmenyksistä; Laki velkojen anteeksiannosta; Laki orjien vapauttamisesta Laki karjan esikoisista; Vuoden pääjuhlat; Tuomarien velvollisuudet; Epäjumalat ja niiden palvelijat tuomitaan; Laki korkeimmasta tuomioistuimesta; Laki kuninkuudesta; Pappien osuudet ja oikeudet; Väärät ja oikeat profeetat; Turvakaupungit; Rajamerkkejä ei saa siirtää; Todistajanlausuntojen pätevyys; Ohjeita sodankäyntiä varten; Selvittämätöntä veritekoa koskevia määräyksiä; Avioliittoa ja perhettä koskevia lakeja; Erinäisiä muita lakeja Sukupuolisuhteita koskevia lakeja; Herran kansaan kuulumattomat; Sotaleirin puhtaus; Velvollisuuksia ja oikeuksia; Avioliittolakeja; Inhimillisyyttä ja oikeudenmukaisuutta tähdentäviä lakeja; Lankousavioliitto; Muita määräyksiä; Amalekilaisten kohtelu; Uutisten luovuttaminen; Kymmenysten luovuttaminen; Israel, Herran oma kansa.

Rukous.

Satelliittikartta erämaaluontojen alueesta

